

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszafizetésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 16 kor. — fill.
Negyedévre . . . 4 „ — „

Helyben háza kordva:

Egész évre . . . 20 kor. — fill.
Negyedévre . . . 5 „ — „

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 24 kor. — fill.
Negyedévre . . . 6 „ — „

NAGYVÁRAD, aug. 7.

Rá érünk.

Rátót nem csak arról nevezetes, hogy a lakók keresztben vitték létrájukat az erdőn, de arról is, hogy miniszterelnök került ki belőle.

Most is itt, boldog Tuskulanumában ül Széll Kálmán Zümmögő méhesben, méla kolomphang mellett hűsöl csendesesen az ország esze. A hangulat, mit e környezetből szív, természetesen nem izgat emberevésre, éppen azért nyugodtan készíthetik elő a főispánok újabb értekezését, — Bánffynál.

Sőt ebben a békés hangulatban nem hogy mást akarna megenni az ember, de sőt örül, ha őt nem bántják.

E tekintetben már nem elég szerencsés a miniszterelnök. Mert annyit rágják szegényt, csoda, hogy el nem fogy egészen.

Mennyi bajt csinált az apokrif rendelet. Hogy megzuhanyozták érte, pedig kisült, hogy ő ezt a rendeletet 1. nem is adta ki, 2. ha ki is adta, de nem úgy adta ki, 3. ha akárhogyan adta ki, mégis elmegy Esztergomba szívesen, ha — muszáj. Egyébként az ünnep még messze van s ő pihen tovább.

Ez a kései öntözés alig mult el róla, jöttek az oláh zsidók. Ekkor megint küldött egy rendeletet, persze annak sem szerzett fogantatást, mégis, hogy megcsipdesték érte. Ah! a liberális urak nem olyan szelidek, mint a rátóti méhecskék s az újságok hangja nem oly méléző, mint a siementhali kolompok.

Persze e rendelet azonnal változtatás alá vétetett. Meghosszabbított a határidő egy nappal, majd kettővel, most már egy hete, hogy itt ülnek a kiutasítottak. De hát miért is sietnének? Rá érnek s a miniszterelnök ur is ráér újabb rendeletet küldeni. Majd csak lesz velük valahogy.

A csipkedések után sincs azonban nyugalom. Most már Körber jött rágni a fülét kedves kollegájának.

A provizorium lassankint lejár, a parlamenti zür-zavar azonban nem jár le. Valamit kellene talán csinálni, hiszen tíz évi kiegyezés helyett csak nem lehet tíz évi provizoriumot rendelni havi részlet-törlesztéssel?

De úgy látszik a tuskulanumi hangulat erősebb, mint a baj, mert egyik Széllhez közel álló lap már arról cikkez, hogy nekünk tulajdonképpen sohasem volt jobb dolgunk, mint e provizorikus kvóta és kiegyezés mellett.

Az ügyek rendezése? Eh! rá érünk arra még.

Ismét zakatol azonban a vonat, csörög a ház hejján a szarka, új vendég érkezik.

Komor az arca, ez egyenesen megenni jött a csendes pihenőt.

Horánszky lép a miniszterelnök elé és némi fizetetlen váltót prezentál neki. Egy igérvényt, mi nem akarózik beváltódni. A nemzeti párt helyet tört az új regimének, szorítson ígéret szerint helyet már végre az új régime is a nemzeti pártnak.

Szélnek vissza kell emlékeznie az ígéretére, azonban a hangulat oly szelid és nyájas körülötte, hogy igazán nem képes nagyobb telforgatást csinálni. Meg

aztán mire úgy sietni, rá érünk választás után.

Hajh! Miniszterelnök ur! Szét foszlott sokak reménye a — választás után. Ez már mégis nagyon hosszú dátum olyan erély mellett, aminőt a miniszterelnök ur tanusít.

Elő azzal a rátóti létrával, melyet a törvény, jog, igazság, tiszta választás, kuriai biráskodás fokaival hosszabbított meg a miniszterelnök. Vigye neki a szabadelvű odvas erdőnek s ha nem megy, vágják ki a fákat, mikén varju fészket lát, vagy utba esnek, mint ahogy az ösök cselekedték.

Igy ha lassu is lesz a munka, de jó munkát végez és szélesebb méderben halad előre s a helyzet is jobban tisztul.

Ugyis sok a varju a szabadelvű erdőben, mely mind az ő vesztére károg, sok a varju fészkek szana-széljel, honnan szaporodik e csúf madár s maguk a fák is korhadtak már.

Keresztbe az új rátóti létrát, elő a rend csináló fejszét, ugyis csak az a jó ellenség, amely el van téve láb alól.

Ha pedig ezt nem próbálja még Széll Kálmán, akkor ne zsráljon választás utánra, mert ilyen dátummal neki sem zsrál senki.

Csak munka után jogos a pihenés.
P—y.

Schlauch bibornok és az országos katolikus nagygyűlés.

Dr. Schlauch Lőrincz bibornok nagyváradai püspök a katolikus nagygyűlés ügyében a következő levelet intézte ifj. Zichy János grófhhoz, a nagygyűlés elnökéhez:

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az ő első szerelme.

Reichenbach M. után: L. A.

Bácsi és öcsese a dohányzóban ültek. Az előbbi egy könyvben lapozott, az utóbbi vizsgálódó pillanatást vetett nagy bátyjára, de szivarját szíva igyekezett közönyös arcot mutatni.

A bácsi becsukta a könyvet.

— Bene — mondá — verseid dallamosak és csodálatos, gondolatok is vannak benne.

— Köszönöm.

— Tudod én mindég igazmondó vagyok. Mit szól feleséged muzsád ezen első szülotijéhez?

— Semmit, mert nem ismeri.

— Miért?

— Először pályafutásom be lenne fejezve, ha miniszterem, ki minden költsézet ellensége tudná, hogy egy kötet költeményt adtam ki. Tehát a titkot szigorúan meg kell őrizni s asszonyok nem tudnak hallgatni.

— Egy férfért, kit szeretnek, még többet is tesznek. Az első ok elesik. Másodsor?

— És másodsor az egész kötetben egyetlen vers sem szól habár a szerelmi ének gyakori. Elősoroljam mind azon fekete és kék szemeket, melyek valaha verselésre lelkesítet-

tek s hozzá tegyem, hogy saját szerelmi történetünk oly prózai volt, hogy megénekelni sem lehetett?

— Ez annyit jelent, hogy semmiféle nehézséget sem kellett megküzdened, hisz szüleit mindent elrendeztek, azért nevezed a dolgot prózainak s nem ismered feleséged becsét.

— Nem, bácsi teljesen elismerem Ilona előnyeit.

— Nekem, mint csinos, jó, jelentéktelen gyermeket ecseteltem úgy, hogy leírásod után nem ismertem volna fel. Én a te helyedben megmutatnám Ilonának ezen költeményeket s rézeséve tenném azok különböző keletkezési történeteinek. Szemei kezeskednek róla, hogy méltó erre.

— Lehetetlen bácsi; elismerem, hogy szemei nagyon szépek, de nagyon csodálkozva és borzadva néznének reám, ha elakarnám mesélni, hogy többször is lehet szeretni.

— No nem volt-e talán neki is egy első szerelme?

— Én voltam az első fiatal ember kit ismert, biztosan tudom. Ilonát nagyon szigorúan nevelték, sem férfi társaságban nem volt sem regényt nem olvasott, s mint leány egyetlen bálban sem vett részt.

— Hallgasd csak fiam; én mindezt nagyon veszélyesnek találom. Első szerelmet, mely természetesen szerencsétlen, minden asszony óhajt.

Ha Ilonának valóban nem volt még ilyen, akkor — garder la reine! Ki áll jót róla, vajjon nem találta-e szintén közönségesnek s kissé unalmasnak, hogy az első fiatal emberhez, ki utjába jött s ki még nem is udvarolt neki, hozzá menjen csupán, mert a szülők helyesnek találták? Tanulmányokat tettem asszonytermézetekre vonatkozólag s mondom neked; Ilona asszony sötét szemeiben ábrándozás és rejtett szenvedély viharát sejtem! Vigyázz, ha ez egyszer kitör!

— Nagyon hízog reám nézve, hogy kis feleségem oly rossz anyagot szolgáltat a gondolkozásra, de édes bácsim többet lát, mint amennyi van.

Ezzel Reinlen Helmut felállott, költeményeit gondosan iróasztalába zárta s figyelmessé tette nagybátyját a tegnapi lapban megjelent érdekes vezércikkre.

A beszédnek előbbi fordulta kényelmetlen volt reá nézve. Megházasodott, mert óhaja, hogy otthont alapítson, nem ellenkezett szülei akaratával. Felesége szép, berendezése elegáns, jövője biztosítva volt; szóval meg volt elégedve. De a bácsival volt beszélgetés után meglepődése csökkent.

A bácsinak természetesen nem volt igaza midőn kételyeit kifejezte, de Helmutnak minden eszébe jutott, ha feleségére nézett.

Asztalnál szemben ült vele s többször

1410/1900.

Méltóságos gróf Elnök Ur!

Folyó évi június 1-én kelt igen becses levelükre válaszólag mindenk előtt fogadják legbensőbb hálás köszönetemet, hogy az Európa szívében gondviselészerűen hont szerzett Árpád nemzete legnevezetesebb történelmi eseményének, a magyar kereszténység s a magyar királyság szent István első királyunk elévülhetetlen dicsőségű nevéhez fűződő megalapításának kilencszázados jubileuma minél nagyobb szerű megünneplése céljából az ország fő- és székvárosában f. évi augusztus 17-től 20-ik napjain országos katolikus nagygyűlést rendezni méltóztatnak. A kilencszázados jubileum minél nagyobb szerű megünneplése vallási s hazafiai kötelesség, mely ünneplésből egyházunkra s hazánkra egyaránt dicsőség árad és nagy áldások fakadnak.

Ezen meggyőződéséből önként folyik, hogy a legnagyobb készséggel teljesítem kérelmüket. Örömet veszek részt a felajánlott védnökségben. Körülményeimnél fogva, a kongresszus ideje alatt József főherceg ő csász. és kir. Fenségét is szerencsés lévén székhelyemen vendégemül tisztelhetni, személyesen nem jelenhetek ugyan meg a nagygyűlésen, de lélekben köztük leendek.

A nagygyűlés minél fényesebb sikerét főpásztori körlevellemmel is előmozdítottam és arra a jó Isten bőséges áldását esdvén, a legörömebb adom püspöki áldásomat.

Fogadja Méltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Nagyváradon, 1900. aug. hó 1.

Dr. Schlauch Lőrincz,

bibornok, n. várad. lat. sz. püspök.

Apponyi Albert gróf ünneplése.

A párisi nemzetközi interparlamentáris konferencia magyar csoportjának tagjai a következő távirattal üdvözölték Apponyi Albert grófot párisi beszédének nagy sikere alkalmából.

„Mélyen tisztelt elnökünk! Szeretett barátunk! A bucsuzkodás ez órájában lelkes hálával fordulunk feléd, mely hazafias büszkeségünkben fakad. Elragadó ékesszólással, szellemed kincseivel, lelked lendületével dicsőséget hoztál ismét a magyar nének. Szereplésed a világ parlamentjének mikrokozmosza előtt hódítás volt: hódítás a szó legnemesebb értelmében. Te adtál tartalmat a vitának, szárnyat a tanácskozásnak. Szózatod tiszteletet gerjeszt a magyar Góniusz

iránt, a melynek egyik előkelő képviselője vagy. Ezeket elmondanunk, melótt elszélednénk, nemcsak lelki gyönyörűség volt nekünk, hanem úgy érezzük; erkölcsi kötelességünk is. Nemes idealizmusod diadalt aratott s megtermékenyítette a gyülekezet lelkét. Gratulálunk ehhez nem neked, hanem a magyar hazának. Páris, augusztus 2-án.»

Szent István mint kísértet.

A Sárospataki Lapokat riasztgatja Szent István király nevében a »Szent« szó s neki megy egy bátor református lelkésznek; Péter Antalnak, a ki nem kevesebbet mert indítványozni, mint hogy Szent István király ünnepe nemcsak a katolikus, hanem a protestáns nap-tári részben is vörös betűvel szedessék:

Indok: mert Szent István király napja nemzeti ünnep.

Erre rohan ki a S. L.-ban Horváth István, az indítványt kísértésnek czimezván. Okoskodása oda lyukad ki, hogy Szent István napja voltaképpen csak úgy becsusztott nemzeti ünnepnek az 1891. XIII. tcikkbe, tehát még csak nem is igazi nemzeti ünnep. Igazi nemzeti ünnep csak április 11.

Indok: mert ápr. 11-ét Bánffy az 1898. V. tcikkben czikornyás szavakkal tette meg nemzeti ünneppé, míg Szent István napját már 1891. előtt régen azzá avatta a nemzeti kegyelet. Már pedig Bánffy ő szerinte, úgy látszik, több minden kegyeletnél.

Hát ahhoz mit szól a S. L., ha mi mind-ezek után Horváth István urat az ügyesség és a rendőség nyelvére ajánljuk?

Indok: a ki állami törvények és vallás ellen izgat, az az 1878. V. és a kihágási törvény §-ai alá huzandó.

10 fill. 6 fill. 4 fill. 10 fill.

A Magyar Szó ilyen kis négyzetekkel tartítja tegnapi vezércikkét, a mi magában véve eredeti gondolat. Még eredetibb azonban, a mi ő ezekből kiolvast. A négyzetek ugyanis bélyegeket jelentenek, melyeket jószívű adakozók ragasztanak könyöradományok fejében egy szegény család javára, voltaképp pedig — a Magyar

Szó álmadozása szerint — nem másra szolgálnak, mint — néppárti választási költségekre. Ez valóban olyan zseniális fölfedezés, hogy érdemes vele vezércikkben foglalkozni, de sietünk megjegyezni, csak a Magyar Szónak. Bánffy ur a három milliós leplezés óta örökké választási kasszákkal álmodozik, ha jeles kis házi félhivatalosa nem tud okosabb témát találni, mint hogy vezére álmaik közli le vezércikkben, hát ezen nincs mit csodálni. Sőt hogy kezére járjunk, ajánljuk a főudvarmester ur becses figyelmébe az egyiptomi álmoskönyv legújabb kiadását, hüvelyezze ki belőle a Magyar Szó vezércikkének jelentőségét. Legalább lesz eszmékben megszorult házi lapjának még egy ilyen »álmos« vezércikkre való témája.

Bresci büntetése.

A »Secolo«-ban a fogházigazgató Bresci büntetését a következőképen írja le:

Brescinek életfogytiglani fegyházra való elítéltetése bizonyos. Büntetése első 10 esten-dejét 2 méter hosszú és 2 méter széles magánzárkában fogja tölteni s ez idő alatt sem olvasnia, sem írnia vagy dohányoznia és dolgoznia nem szabad. — A zárka ajtaját nem nyitják ki, hanem egy kis lyukon figyelik meg s ott kapja ételét, mely az első tíz év alatt kenyérből és vízből áll. E helyzetben semmiféle változást nem eszközölhetnek.

Brescivel senkinek sem szabad beszélni, kérdéseit felelet nélkül kell hagyni és ha valamit elkövet, akkor kényszerzubbonyba teszik s hogy megakadályozzák abban, hogy öngyilkosságot kövessen el, a zubbony úgy van szerkesztve, hogy kezeit nem mozgathatja és éjjel odacsatolják az ágyhoz, a mi még azt is lehetlenné teszi neki, hogy egyik oldalról a másik oldalra fordulhasson. — Ez a büntetés ellenszegülés esetében még szorítható s ekkor a zubbony ujjai is zárva vannak és a kezeket két erős szíjjal kötik le s még meg is vasalják. A kezet és lábakat erős borszíjjal kötik össze olyformán, mint azt, a kit akasztanak. Ilyen összezsugorított helyzetben van reggeltől estig. Éjjel a lábakat külön kalodába teszik, úgy, hogy a fegyencz teljesen mozdulatlan. E büntetésnek enyhítését csakis példás magaviselettel lehet kiérdemelni és ez abban áll, hogy nagyobb zárkába viszik és zárkájának ajtaját időről-időre néhány centiméterre kinyitják. A fogházigazgató tapasztalata szerint nagyon ritkán fordul elő, hogy valaki kibírja 10 évnél tovább e büntetést: vagy megőrülnek, vagy meghalnak.

rajta kapta magát, hogy oly figyelemmel kíséri feleségét, melyet ő maga is nevelésnek talált. Haragudott önmagára s a bácsi eszméjére, de elismerte, hogy Ilona szemei valóban nagyon ábrándosak és nagyon szórakozott volt.

— Mit műveltél tegnap este mig én a bácsival a klubban voltam? — kérdezte nejétől s meglepetve látta, hogy ezen egyszerű kérdésnél a vér Ilona arcába szállt.

— Olvastam — felelt neje látható zavarral.

— Olvastál? Mit?

Ujabb pirulás. Ilona hallgatott. Azután elkezdé.

— Nem, irtam — Margit barátnőmhöz.

— Ugy?

Helmuthnak ma nem izlett a feketekávó. — Miért mondta előbb, hogy olvasott, aztán hogy irt s miért pirult el? Mit csinált hát tegnap este? — Ilyen gondolatok foglalkoztatták.

Este eljött a bácsi s néhány ismerős. Ilona különböző dalokat énekelt. Csinos hangja volt s Helmuth szívesen hallgatta vidám dalait. De a »Vándort« és az »Asztratorzs énekét,« kik meghalnak, ha szeretnek, még sohasem hallotta tőle előadva. S hogy énekelte ezeket a dalokat. Mily értelemmel, mily bensőséggel. Helmuth elgondolkozott. Neje ma megváltozottnak tűnt fel. Az, ki a gyermekszobából férje házába az anyai

karokból az övébe jött, ki csak szeretetet tapasztalt mindég, hogy énekelte oly mély kifejezéssel: »Ott hol te nem vagy, boldogság az?« S mily meghatott volt. Szemei nedves fényben csillogtak, egész lelkét a dalba önté. S midőn a társalgás általános lett, hallgatva ült. Mire gondolt?

Egyik hölgy egy élenken megvitattott mű címét kérte. Helmuth felállott, bement a mellék szobába, mely neje boudoirje volt, hogy a kívánt címet Ilona íróasztalán felírja. A szoba üres volt. A rózsaszínnel elfátyolozott lámpa titkosztos fényt hintett az íróasztalra. Helmuth kinyitotta a rajta fekvő mappát. Nyitott levél volt benne, melyet neje irt. Önkénytelenül olvasta e szavakat: — Óhajtom bár itt lenne ő, hogy néha beszélhetnék vele. Ő a világot és az embereket oly szemmel nézi mint én, csak jobban kitudja fejezni. Legbensőbb gondolataim kifejezésé feltalálom nála — óh! bár csak itt volna! De helytelenség ezt óhajtanom. Hisz férjnél vagyok. Ah! Margit Édesem én a házasságot másnak képzeltem, nem gondoltam, hogy oly egyedül, bensőleg oly egyedül leszek. Igen, egyedül, ez a helyes szó . . .

Mozdulatlan nézett Helmuth a levélre, mely itt megszakadt.

Tehát a bácsinak mégis igaza van. Oh, ezek az asszonyok. Első impulzusát követve a levelet össze akarta tépni s a kályhába dobni,

feleségének pedig megmondani, hogy hűtlem és rossz, de legyőzte kitörő haragját. Osszehajtott a levelet és zsebre tette. Nem akarta a levél elejét elolvasni, hanem ha vendégek eltávoznak, oda fog lépni felesége elé, megmutatja neki a levelet és . . .

Kinézett a nyitott ajton át. Ott ült Ilona, mily halványan emelkedett ki nemes profilja, mily vágy teljes kifejezésűek voltak szemei. Oh, mily szép volt — hogy szerette, hogy gyűlölte a hamist, a hűtlent.

Hívták. Vissza kellett térnie a társasághoz.

— Mi bajod fiam, — kérdé később a bucsuzásnál a bácsi.

Helmuth mosolyogni igyekezett s biztosította, hogy teljesen jól van, de a szíve nagyon fájt.

Végre egyedül volt feleségével. Nyugalmat erőltetett.

— Ilona, — szóló végre reszkető ajakkal. Felesége nagy nedves szemeit kérdőleg feléfordítá.

— Ilona, jöjjünk tisztába; tudom, hogy más szeretsz, légy legalább őszinte — nem olvastam el ezen levél elejét — csak pár sort, mely felvilágosított, hogy nem vagy boldog. A többit te mondd meg nekem.

Kivette zsebéből a levelet s Ilonának át-nyújtotta.

Neje nem védelmezte magát, csak nagyon halvány lett.

A választási elnök kocsipénze.

Nagyon érdekes az az átirat, melyet Aradvármegyéhez intézett Baranyavármegye alispánja. Szenzációs ujdonságot mond az átirat; a megyei urak gavallériája meggyöngült már Baranyában s egyik ur, kit a vármegyéről választási elnöknek küldtek ki, nem átalotta költségeit a vármegyének fölszámítani s a költségek közt — horribile dictu — bérkocsidíj is szerepel. Az eset nagy konsternációt keltett túl a Dunán Baranyában. A dolog valósággal mesébe való — mondhatják a baranyaiak. Hisz eddig boldog volt, a kire eféle nobile officiumot ruháztak s eszéágában sem volt senkinek ezért a vármegyének számlát benyújtani. Mi lesz a világból — szörnyűködnek szintén a baranyaiak s hogy mi lesz — megkérdik Aradvármegyétől is. De nem csak azt kérdik meg. Kíváncsiak arra is, hogy történt-e már ilyen fatális eset náluk is? Mert ők nem tudják, hogy mit csináljanak. Évszázadok óta viselnek az urak ilyen megyei hivatalokat, de eddig még pénzt sohasem kértek érte. Tehát — mint az átirat öszintén bevallja — ők erre nem számítottak s nincs is rá pénzük. — Mit tegyenek?

A csehek előtérben.

Körber osztrák miniszterelnöknek rátóti látogatásáról, illetve annak okáról és céljáról a M. E. L. bécsi levelezője a következő leleplezéseket közli:

Bécs, aug. 6.

Álmélkodva olvasom a hazai lapokat, nemcsak a többiekét, de még a mienket is. Az a Széll Kálmán ezermester lehet, hogy lenyűgözi a sajtó összes organumait és azt az egy-kettőt, mely megóvta függetlenségét, félre tudja vezetni. Valamennyien azt írják, hogy Széll várta Körbert és hogy Széll már korábban készült Ischlbe, hogy a király születésnapjának megünneplését beszélje meg magával a királlyal.

Színhazugság az első betűtől az utolsóig. A nyár elején se Széll, se Körber nem álmódta, hogy ők ősz előtt találkozni fognak. Széll Kálmán abban a nyugalmas tudatban ment Rátótra, hogy ő legföljebb holmi ünneplés alkalmával jön el reprezentálni, de arról sejtelve sem volt, hogy Ausztria felől valami zavarhatná az ő nyugalmit. Legföljebb magyar politikuskokat akart volna Rátóton bé-

— A teljes valót mondod meg, Ilona?

— Igen . . .

Másnap reggel Helmuth mint a forgószél rohant nagybátyja szobájába s oly hévvel karolta át, hogy ez meglepetve nézett reá.

— Na fiam, mi történt?

— Az, hogy egy boldog emberrel több van a világon.

— Megnyerted a főnyereményt?

Igen — nem — sokkal többet. Felfedeztem az ő első szerelmét.

— Ilona első szerelmét, mely természetesen nem a tied s ez boldoggá tesz?

— Igen, látod bácsi az természetes, hogy nem szerethetett egy olyan férfit, ki elvette, mint egy égtől neki szánt ajándékot anélkül, hogy őt meghódítani igyekezett volna. Nemde ilyen embert nem szerethetett? S ő első tiszta ideális szerelmét egy költőnek ajándékozta, kinek költészetében saját gondolatait, érzelmeit találta fel. Oh életemben még sohasem voltam olyan kétségbeesett és boldog, mint az elmúlt estén! Elv szettnek hittem Ilonkát — s megtaláltam — mert én magam vagyok a költő, kinek első szerelmét adta. Hetek óta magánál tartja költeményeim; saját vetélytársam voltam!

— Menj fiam, áldozz az Isteneknek, hogy meg ne irigyeljenek. Mily szerencsés vagy!

kíteni, de osztrák politikai viszonyokról a kánikula alatt még gondolkodni sem akart.

Körbernek barátságos látogatása a magyar miniszterelnöknek hombaszertü meglepetés és még nagyobb meglepetés neki a nem kevésbé barátságos meghívás Ischlbe, melyet Körber utján ő Felségétől kapott.

Ezek a látogatások, ezek a kihallgatások a monarchia politikájában azt jelentik, a mit a faluban a vihar elé harangozás jelent.

Ideát nagy vihar készül és előjelei hirtelenül váratlanul jöttek.

A vihar rettenetesnek ígérkezik és egyaránt veszedelmes az osztrák németeknek és a magyar alkotmányoknak. Teljes pozitívalmondhatom, hogy a csehek utóbbi időben az udvarnál nagy befolyásra tettek szert és hogy a mostani miskulancia, mely Széll Kálmánt felriasztja rátóti nyugalmból, cseh fondorkodásokra megy vissza.

Igaz, hogy a magyarnak nehéz választania a csehek és a németek között, mert mindkettő ellene tör; de azért előnyt kell adnunk a német hegemoniának, mert ezzel legalább Ausztria egysége és az a törekvés jár, hogy a mostani alkotmány és államjogi kötelék fenntartassék.

A csehek egyenesen alkotmány és a dualizmus ellen törnek; ők Ausztriából föderatív államot akarnak csinálni cseh-szláv hegemonia alatt és a Magyarországgal való viszonyt a legjobb esetben is trialistikus alakban képzelik.

És most nekik kedvez az áramlat és nincs kizárva, hogy Prágában királyt koronázzanak. Magas, igen, igen magas udvari emberek kedveznek ennek a törekvésnek és Körber helyzete ezek folytán olyan, hogy vagy tud emberfeletti munkát, mondjuk csodát végezni és márról-hónapra békét teremteni az osztrák nemzetiségek között, vagy mehet és átengedheti helyét a cseheknek, kiknek utolsó óhajuk a Magyarországgal való viszony rendezése, ellenben legfőbb gondjuk, ennek a viszonynak a megrontása és a zavarásban való halászás a cseh államiság visszaállítása javára.

Ezt akarná Körber megelőzni; ezért van szüksége Széll Kálmánra, kit a király az ő tanácsára hív Ischlbe.

Reméljük a legjobbat és higgyük ma még el, hogy Széll Kálmán az udvari kegyért nem fog hazájáról megfelejtkezni.

A monzai királygyilkosság.

Az új király esküje.

Róma, aug. 7. (Saját tud. távirata.) A királynak a parlament előtt való eskütétele után fel fogják szólítani a szenátorokat és képviselőket, hogy testületileg tegyék le az esküt.

Umberto hagyatéka.

Róma, aug. 7. (Saját tud. táv.) Az elhunyt Umberto király egyedüli örökösse az új király. Végrendeletet még nem találtak. Azt hiszik, hogy nincs is. Az összes hagyatéka huszonhárom millió lira, eltekintve az uradalmaktól, a melyek szintén képviselnek néhány milliót.

Királyunk képviselője.

Bécs, aug. 7. (Saját tud. távirata.) Rainer királyi herceg Rómába utazott, hogy a királyt Umberto király temetésén képviselje. Ma reggel Rómába utazott a 28. gyalog-ezred tisztü küldöttsége is.

Bresci társai.

Róma, aug. 7. (Saját tud. távirata.) Bresci testvérét, Lorenzo Bresci és sógorát Marocci, továbbá Gabriello Livi és Emilia Braga anarkistákat tovább is fogva tartják. Mindannyian Prátóba valólok és úgy látszik, tudomásuk volt a

merényletről. Lorenzo Bresci azt vallotta, hogy testvére Prátó mellett egy mezőn gyakorolta magát a revolverlövésben.

Az őrjöngő anarkista.

Róma, aug. 7. (Saját tud. távirata.) Egy börtönőr megmondta Umberto meggyilkolását az egyik börtönben *Accioritonak*, a ki egy izben merényletet követett el Umberto király ellen, de eredmény nélkül. E hirre őrjöngés fogta el.

— Éljen az anarkia! Vivát! Hát még is sikerült egyszer!

Annyira dühöngött, hogy kényszerzubbonyba kellett huzatni.

Az új királyné testvére és sógora.

Pétervár, aug. 7. (Saját tud. távirata.) Nikolajevics Péter nagyherceg és Nikolajevna Milicza nagyhercegné, az olasz királyné testvére Umberto temetésére Rómába utazott.

Vasuti üzletvezetőség Nagyváradon.

— Dr. Bulyovszky József polgármester indítványa.

Egy évvel ezelőtt megindult már a mozgalom, hogy a kereskedelemügyi miniszternél közbenjár a város egy vasuti üzletvezetőségnek Nagyváradon leendő felállítása iránt.

Deputáció, kérvény, azonban mind hiába volt, mert a miniszter kijelentette, hogy Nagyváradnak hajlandó mást engedni vagy létesíteni, csak éppen vasuti üzletvezetőséget nem.

Sőt nem csak erről van szó, hanem hirszerint még a jelenleg itt lévő vasuti üzletvezetőséget is el akarják más helyre vinni.

Ennyi jóindulat mellett csak fejlődhet, haladhat a város, — ha tud.

Ha ezen intézkedések mögött valami vasutpolitikai reform húzódnék meg, még értenők, de a reform legfeljebb annyira terjed, hogy három más, kisebb jelentőségű, kevesebb forgalmu város nyeri el az üzletvezetőséget Nagyvárad elől.

El van-e már végleg döntve, hogy melyik három város kap üzletvezetőséget, vagy csak olyan riadó lenne a hir, a mely vagy licitációra serkentené a városokat? — nem tudjuk. Igen helyén valónak tartjuk azonban dr. Bulyovszky József polgármester alantabb egész terjedelmében közölt indítványát, a melyben rámutat azokra a pontos adatokra, a melyek ékesen bizonyítják, hogy tisztán a vasuti politika szempontjából is szükség van Nagyváradon üzletvezetőségre.

Az éppen nem lehet aggasztó a törvényhatóságra, hogy ezelőtt egy évvel meddő, eredménytelen maradt a kísérlet.

Hadd lássuk már egyszer, hogy folyton hangoztatott nagynevű képviselőnk akar és tud tenni e szegény város jóvoltának érdekében valamit.

Dr. Bulyovszky József polgármester indítványa, melyet holnap tárgyal a közgyűlés, a következőképen hangzik:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Részint a hírlapokból, részint pedig magánaton szerzett értesüléseimből az jutott tudomásomra, hogy a kereskedelemügyi minisztérium a m. kir. államvasutak igazgatóságával együttesen a jelenleg fennálló 9 vasuti üzletvezetőséget a szoros értelemben vett Magyarországon még legalább is 3 üzletvezetőséggel szaporítani fogja. Ezen szaporításnak indokolt célja az intenzívebb és üzemgazdaságosabb, jobb és előnyösebb kezelés elérése s ezzel kapcsolatban az ország kereskedelme és iparának hathatósabb támogatása.

Ha ez intenciót nézzük, még a laikus egyénre is meggyőzőleg hat, hogy a decentralizáció minden téren rendkívül előnyökkel van összekötve s így csak helyeselhető a magas kormány s az államvasutak igazgatóságának törekvése, mely arra van irányozva, hogy a vasuti üzletvezetőségeket szaporítsa.

A múlt év május hó 12-én 145—4655. szám alatt kelt közgyűlési határozattal Nagyvárad város közönsége, illetve törvényhatósági Bizottsága már egy ízben kísérletet tett egy Nagyváradon felállítandó üzletvezetés iránt és városunk ügyeit oly melegen szíven viselő főispánunk vezetése alatt egy küldöttség a város kérelmét a kereskedelemügyi miniszter ur előtt tolmácsolta is.

A küldöttségnek adott miniszteri válasz nem volt ugyan kedvező, de nem is volt teljesen elutasító, amennyiben a miniszter ur annak adott kifejezést, hogy az üzletvezetőségek szaporítása még ez ideig nem volt aktuális. — Ez időtől kezdve azonban már 1 esztendő múlt el és az üzletvezetőségek szaporítása, mint biztos tudomással bírok, szőnyegen forog, sőt kiszivárgott a hírlapok útján azon hír is, hogy a fent álló 9 üzletvezetésen felül még 3 vagy 4 üzletvezetés létesítenék és pedig Temesvárt, Pécsét, Pozsony esetleg Losonc városokban. — E felemeltett városok között mely sajnálatunkra Nagyvárad városát hiába keressük, pedig az ország egyik legnagyobb vármegyéjének teljes központján s a szomszédos nagyobb városoktól elég nagy távolságban levő Nagyvárad városa igen alkalmasnak mutatkozik egy vasuti üzletvezetés létesítésére, melynek indoklására a következő adatokat van szerencsém felsorolni:

A vasuti üzletvezetőségek szaporításának az intenzívebb és gazdaságosabb kezelés előnyeinek biztosítása végett egyik legfőbb kelléke az, hogy az üzletvezetés körébe eső vasuti vonalak az 1000 kilométert, ha meg is közelítik, de azt nagyobb számban túl ne haladják. — Bizonyítja ezen elhelyességét a m. kir. államvasutak igazgatóságának ama nem régen bekövetkezett eljárása, hogy például Szombat hely alig huszezer lelket meghaladó városban s annak dacára, hogy ezen város fekvésénél fogva világforgalmat nem közvetít, még is felállított egy üzletvezetőséget, melynek hatásköre az 1000 kilométert számbavehetőleg túl nem haladja, ezen kívül hatásköre inkább és főrészen csak a vicinális vasutakra terjed ki, ha ezen körülményt és a többi városokban levő helyzetet a hol üzletvezetőségek vannak — figyelembe vesszük, akkor ama tapasztalati eredményre jutunk, hogyha Aradon, Szegeden, Temesvárt üzletvezetőségek létesíthetők, akkor még inkább vasuti, forgalmi s üzletpolitika szempontjából létesítendő egy ilyen üzletvezetés Nagyváradon.

Ugyanis Arad, Szeged és Temesvár egymás mellett közelebb eső városok, mint Nagyvárad, Debrecen és Kőlozsvár városok, hol jelenleg is üzletvezetőségek vannak, de ha a nagy távolság ezen utóbbi 3 város között nem is volna kedvezőbb, mint Arad, Szeged és Temesvár, hanem csak egyforma távolságnak vétetnék, akkor is a Nagyváradon nagy számmal összpontosuló vicinális vasutak és a Bukarest és Budapest közt fennálló világforgalom, továbbá Nagyvárad városának forgalmi, kereskedelmi és ipari viszonyai, valamint az intenzívebb és gazdaságosabb vasuti politika okvetlen igénylik a vasuti üzletvezetésnek városunkban létesítését. — És ha szükségesnek tartatik, hogy az országban 13.000 kilométert meghaladó vasutak kifogástalan üzletkezelés alá vétessenek, a már fentebbi indokokra is figyelemmel a 9 meglevő üzletvezetéshez még 4-nek, összesen tehát 13-nak felállítása nagyon kívánatos, hogy a 13.000 kilométer aránylagosan felosztva, minden egyes üzletvezetésre legalább is 1000 kilométer mennyiség még laikus számítással is biztosan állítható össze; erre nézve szabad legyen következő számítás táblázat bemutatnom. Nevezetesen: a felállítandó nagyváradai üzletvezetéshez tartoznának a következő vonalak:

Várad-Velence—Szajol	139 km.
Nagyvárad—Csaba	89 km.

(Mindkét vonal fővonal, illetve Várad-Velence—Szajol világforgalmi vonal.)

Ósi—Gyoma	106 km.
Vésető—Hollód	83 km.
V.-Velence—Vaskó	106 km.
Szombatság—Rogoz—Dobrest	11 km.
Rontó—Püspökfürdő	1 km.
Kisujszállás—Dévaványa	30 km.
Kisujszállás—Kisterenne	128 km.
Biharpüspöki—Érmihályfalva	60 km.
Székelyhid—Margitta—Szilágy-somlyó	72 km.
Nagy-Károly—Zilah	92 km.

Összesen: 917 km.,

mely szám, nagyobb szakértői tudással még magasabb ezer kilométernél, nagyobbra is könnyen kikerekíthető anélkül, hogy a közelebbi üzletvezetőségek nagyobb kevesbbséget szenvednének.

Megjegyzendő, hogy a Kisujszállás—Dévaványa és a kisterennei, valamint B.-Püspöki—ermihályfalvi vasuti vonalak 1—1 vasuti társulathoz tartoznak s mint ilyenek természetesen egy vasuti üzletvezetés alá helyezendők. — Tehát ezen laikus számítás is eléggé bizonyítja, hogy igenis Nagyváradon egy üzletvezetés felállítása nemcsak jogos, de indokolt kívánság.

Mindezekre figyelemmel s még arra is tekintettel, hogy az üzletvezetésnek Nagyváradon felállítása nagyobb áldozattal egyáltalán nem jár, mert a város bőkezűsége folytán a Sal Ferenc-utcán és a Fő-utcán levő honvéd laktanyának a hadapród-iskolával szemben leendő felépítése által a régi laktanyák, a hivatali személyzet és lakások részére némi átalakítással rendelkezésre állnak és így a helyiségek kérdése lehető könnyűséggel megoldható. — Tiszteletteljes indítványom a tekintetes Közgyűléshez oda terjed, hogy a fentebb felsorolt és kétségtelen tényként álló indokokra figyelemmel méltóztassék határozatilag kimondani, hogy Nagyvárad városában egy vasuti üzletvezetés felállítása teljesen indokolt és jogosult a tekintetes Közgyűlés a felsorolt adatok felhasználásával feliratilag felkérni a kereskedelemügyi miniszter urat, valamint a m. k. államvasutak igazgatóságát Nagyvárad város jogos kérelmének teljesítésére, s hogy kérelmünk annál biztosabban eredményes legyen, felterjesztésünk egy szűkebb körű küldöttség útján, lehető sürgősen, nagynevű országgyűlési képviselőnek kézbesíttessék, felkérve országgyűlési képviselőnk, hogy városunk jogos és igazságos kérelmét a nagyméltóságú kereskedelmi miniszter urnál és a m. kir. államvasuti tekintetes igazgatóságáigál érvényre juttatni kegyeskednék.

A kérdés nagyon is aktuális lévén, indítványom tárgyalását s az intézkedések sürgős megtételét kérem.

Még hátra van tekintetes Törvényhatósági Bizottság, ama városunk fejlődésére nagy horderevű bíró városi polgárok létszámának emelése ellen más alkalommal felhozott érvekre is reflektálnom, de erre nézve csak röviden van szerencsém megjegyezni, hogy nemcsak a teoria, hanem a tényleges gyakorlat, vagyis városunk eddigi fejlődése fényesen igazolja, hogy ha városunk lakosságát értelmes, vagyos és munkaképes elemekkel szaporítjuk, csak az ős lakosság anyagi érdekeit s a város fejlődését mozdítjuk elő, mely tény nem czáfol meg azon kiskoru vélemény, hogy a lakosság szaporodásával a városi élet — illetve piac — fog drágább lenni, mert elfogadott nemzetgazdaságtani elv az, hogy ahol nagyobb a kereslet, ott nagyobb a kínálat is. Városunk pedig el van látva oly nagy környékkel, hogy minden közgazdasági akadályt gondos előrelátással legyőzni képes.

Ezek után vagyok a tekintetes Törvényhatósági Bizottság

kész szolgája

Dr. Bulyovszky József,
polgármester.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

Városi Közügyek.

A közgyűlés tárgysorozata.

Holnap, csütörtökön tartja meg rendes közgyűlését Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága. A tárgysorozatba 30 ügydarab van felvéve, ezek között azonban csak a II-od oszt. fogalmazói állás betöltése és Rácz Mihály főjegyző nyugalomba lépése bir nagyobb fontossággal.

Azt azonban már megszoktuk, hogy egy nap alatt nem ér véget a városi közgyűlés, mert az interpellációk tömege rendszeresen megindul.

A tárgysorozat a következő:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1900 évi augusztus hó 9-én esetleg következő napjain a városház tanácstermében, mindenkor délután 3 órakor kezdődő közgyűlésen következő ügyek kerülnek tárgyalás alá:

1. Polgármesteri havi jelentés.
2. A városi adóhivatalnál megüresedett II. oszt. fogalmazói állásnak választás útján való betöltése.
3. A közigazgatási bizottság féléves jelentése.
4. U. a. jelentése dr. Bulyovszky József polgármesternek vasuti üzletvezetés elnyerése iránt teendő lépések tárgyában tett indítványa felett.

5. U. a. előterjesztése az árvaház üresen álló részének a »Fehér kereszt« részére leendő ideiglenes átengedése iránt.

6. A tanács javaslata Hegedüs Géza nagyvárad lakosnak a városligethez vezető ut megnyitása alkalmával fenmaradó telek megvétele tárgyában tett ajánlata tárgyában.

7. U. a. javaslata a Rólinger Béni és neje társadói lakostól a Páris-patak hidjának kiszélesítése végett szükséges 13.5 négyszög öl terület megvétele tárgyában.

8. U. a. javaslata a katonai élelmezési raktár céljaira kért nagyobb terület átengedése, illetve eladása tárgyában.

9. U. a. javaslata a légszeszgyár mellett fekvő földek egy részének beépítés céljából telkekre leendő felosztása és eladása tárgyában.

10. U. a. javaslata Molnár János köztér átbocsátási ügyében.

11. U. a. előterjesztése a színház építésből folyólag fentmaradt posta utcai saroktelek eladása iránt.

12. U. a. előterjesztése a f. év I. feléről kezelési kimutatás szerint a házi pénztári költségvetés egyes tételeinél szükséges póthitel engedélyezése iránt.

13. U. a. előterjesztése az iparos tanonc iskola 1900/901 évi költségvetésének elfogadása és 2000 korona államsegély kérelmezése iránt.

14. U. a. javaslata a színház-felügyelői állás rendszeresítése tárgyában.

15. U. annak jelentése a színház és Bazár-bérház körül, továbbá a kir. itélőtábla előtt létesítendő aszfalt gyalogjárda és uttest burkolat készítésére tartott árlejtés eredményéről.

16. U. a. javaslata a Krizsán József és neje Nagy Erzsébettel a város tulajdonát képező köztér vételére vonatkozólag kötött szerződés tárgyában.

17. U. az a vízmű telepén létesítendő gallériára kötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti.

18. A tanács előterjesztése Moskovits Mór által indított perben migített követelésnek a törzsvagyon alából való kiutalása iránt.

19. A nyugdíj-bizottság véleményes jelentése a nyugdíjalap 1901. évi költségelirányzata tárgyában.

20. A nyugdíj-bizottság véleményes jelentése Rácz Mihály főjegyző nyugdíjazása iránt.

21. Dr. Bulyovszky József polgármester 4 heti;

22. Grám Károly árvaszéki h. elnök 4 heti;

23. Gerő Ármin rendőrkapitány 4 heti;

24. Szűts Dezső aljegyző 4 heti;

25. Fassie Sándor tb. rendőrkapitány 4 heti;

26. Urbanovszky Lajos irnok 6 heti szabadság iránti kérelme tárgyában.

27. Özv. Jámbor Ferenczné szül. Kaszás Lovrik Mária szülésznői oklevele.

28. Pallási Gergelyné szül. Szabó Ida szülésznői oklevele.

29. Szomor Józsefné sz. Tolnai Anna szülésznői oklevele

30. Drén Gáborné szül. Sztán Anna szülésznői oklevele.

Miről midőn a törvényhatóság t. tagjait értesíteni szerencsém van, egyben tudatom, hogy a közgyűlési tárgyak, a közgyűlést megelőző napon a városház tanácstermében kitéve lesznek és bárki által megtekinthetők.

Nagyvárad, 1900. aug. hó 7-én.

Komlóssy József,
tb. főjegyző.

UJDONSAGOK.

Aug. 11. A v-velencei Népkör táncszétye Karger Sándor vendéglőjében.

* **Steiner püspök betegsége.** Mint távirati uton a késő éjjeli órákban a legmélyebb részvétellel értesülünk, dr. Steiner Fülöp, székesfejérvári püspök f. hó 7-én teési (Fejérmegye) birtokán hirtelen súlyosan megbetegedett. Reméljük és óhajtjuk teljes szívünkkel, hogy a derék főpásztor egészsége mielőbb teljesen helyre álljon, hogy a küszöbön álló nagy ünnepeket személyesen rendezhesse székhelyén, Budapesten pedig hirdesse a szent Jobb előtt Szent István dicsőségét.

* **A megüresedett főjegyzői szék.** Megemlékeztünk Rácz Mihály városi főjegyző lemondásáról. Bár már egy év óta köztudomású volt városszerte, hogy Rácz Mihály nem sokáig fog a város szolgálatában maradni, mégis városszerte meglepetést okozott lemondása. Különösen a szemei gyengültek meg az utóbbi időben a jeles főtisztviselőnek. Lemondásával a holnapi közgyűlés foglalkozik s valószínűleg a szeptemberi közgyűlésre tüzik ki a főjegyzői szék betöltését. Pályázó már is van elég. Aspirálnak a díszes állásra: Komlóssy József gazd. tanácsos, tb. főjegyző, Rimler Károly rendőrkapitány, Darvassy Lajos városi tanácsnok; azonkívül dr. Ritoók Géza fiatal kiváló ügyvédet, Ritoók Zsigmond táblai elnök fiát is mint komoly jelöltet emlegetik.

* **Egán Ede diadala.** A párisi nemzetközi hajózási kongresszuson, mely tegnap nyert befejezést, az állam által a Vaskapucsatornán létesített hajóvontató berendezést Egán Ede kereskedelmi miniszteri főmérnök ismertetése alapján mint egyedül helyes megoldást egyhangulag elismerték.

* **A felügyelő-igazgató hatásköre.** Sok vitára adott alkalmat az a kellemetlen ügy, a mely Rácz Mihály, a községi iskolák felügyelő igazgatója és a községi polgári finiskola tanári kara között felmerült. Végre is egy bizottságot küldtek ki, a mely módosítás alá vette a felügyelő-igazgatói állás hatáskörét megállapító szabályzatot. A vallás- és közoktatási miniszter szintén beleszólt a dologba s azt mondja, hogy a szabályzat módosítása nem a közigazgatási bizottsághoz, hanem a törvényhatósági bizottság elé tartozik. Egyben jelzi a miniszter, hogy a saját részéről miket tart módosítandónak a szabályzatot. A hosszú leirat bevezető részében kijelenti a miniszter, hogy a felügyelő-igazgatónak csupán felügyeleti, ellenőrző és közvetítő működése lehet és sem a kir. tanfelügyelőség, sem az iskolaszék, sem az iskolák

csoporthoz tartozóknak jogkörét nem érintheti, annál inkább nem csorbíthatja. Ha a szabályzat módosítást a miniszter intenciója szerint keresztülvizsik, valószínűleg megszűnik a kellemetlen viszálykodás és helyreáll a béke.

* **A katolikus tanítók kedvezményes vasuti jegyei.** Számborovszky Rezső nagyvárad-i róm. kath. tanító, a katolikus tanítók kedvezményes vasuti jegyei érdekében az alább következő indítványt terjesztette be Steinberger Ferencz dr. nagyvárad-i kanonok, elnöknek azon czélból, hogy az a katolikus tanítók folyó évi augusztusi kongresszusán tárgyalható legyen:

Indítványozza, mondja ki végzésileg az országos katolikus tanítói kongresszus, hogy folyamodványt intéz a magas kormányhoz, melyben kéri, hogy azon utazási előnyöket, melyeket az állami tanítók és családjaik élveznek, a tanítók közti utazási kedv fejlesztése s az ebből származó és a jövő társadalom képzésére kiható megszámlálhatatlan előnyök emelésére — úgy a katolikus, mint minden nyilvános népiskolában működő tanító, tanítónőre és azok családjaira is kiterjeszteni sziveskedjék. Ha pedig bármi okból a magas kormány ily kedvezményt nem adhatna, akkor legalább annyi előnyt nyujtson, hogy a tanító és családja a III-ik osztályu egész jegyet a II. osztályon használhassa s ezt ne csak p. közgyűlésekre, egy vagy csoportnak, de esetrelétre akár egészségi, akár tanulmányi, akár családi vagy bármely más szempontból tett utazásánál minden egyenesnek engedélyezze, illetve engedélyeztesse. Az így megszerkesztett folyamodványt az országos katolikus tanítói kongresszus hódolatteljes feliratban, oly kérelemmel terjessze a nagyméltóságú püspöki kárhoz, hogy azt pártolói záradékkal ellátva a magas miniszteriumhoz áttenni méltóztassék.

* **Választás a városnál.** A holnapi városi közgyűlésnek egyik legérdekesebb mozzanata lesz bizonyára a megüresedett II. osztályu fogalmazó állás betöltése. Három ifju pályázik az állásra: Mendelényi Béla, aki már hosszabb idő óta van a város szolgálatában s nemcsak kiváló tehetség, hanem működésével felebbvalóinak elismerését is kiérdemelte. A másik két pályázó Allnöder Béla végzett joghallgató, aki 3 év óta a rendőrségnél önállóan vezet egy ügyosztályt, és Pásztor Bertalan végzett jogász és hirdapíró. A választás elég mozgalmasnak ígérkezik.

* **A megfertőztetett Körözs.** A mező-telegdi olajgyár szennyvize és a gyárból kikerülő vitriol salak megfertőzteti a Sebes-Körözs vizét. Ez az ügy már évek óta huzódik, anélkül, hogy valami érdemleges intézkedés történt volna a közveszélyes állapot megszüntetésére. Végre most kiadta Biharvármegye nem ugyan a vízfertőzés eltávolítását, hanem annak engedélyezését, azzal, hogy a kulturmérnöki hivatal tervei szerint köteles a gyáros társaság szűrő készüléket felállítani. Az engedélyokirat indoklásában az alispán is beismeri, hogy a folyóba bocsátott salak és szennyvíz annyira megváltoztatja a folyó vizét, hogy az az egészségre ártalmas. Az engedélyt a város és a I. sz. káptalan valószínűleg megfélebezik.

* **Elhunyt urnó.** Városunk egyik közbecsülésben álló családját: Léway Zsigmondot és nejét súlyos csapás érte, leányuk Wurst Terézia elhunytával. Szülein és testvérein kívül egyetlen leánya gyászolja. Tegnap este szállították be a városba, a Bémer-téri palotába a szülőhegyről, a hol betegen feküdt. Temetése ma, szerdán délelőtt fél 10 órakor lesz. A családi gyászjelentés a következő:

Alulírottak megtört szívvel tudatják a szeretett édesanya, gyermek testvér és sógorónak Wurst Teréziának f. hó 6-án este 6 órakor

hosszas szenvedés és a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott hült tetemei f. hó 8-án d. e. fél 10 órakor fognak Bémer-téri gyásházban a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és a várad-olaszi-i róm. kath. plebánia-templomban megtartandó gyászszentmise után a várad-olaszi-i temetőben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai és ismerősei tisztelettel meghivatnak. Nagyvárad, 1900. augusztus 7. Áldás és béke hamvairal Léway Zsigmond és neje Winerly Erzsébet mint szülők. Lázár Ilona leánya. Wurst Ilona férj. Bartsch Arthurné, Wurst Erzsébet férj. Bencsik Sándorné testvérei. Bartsch Arthur, Bencsik Sándor sógorai. Özv. Winerly Istvánné szül. Wagner Jozefa nagynénje.

* **Az első összeütközés.** Nem volt benne a »menetervben« (Marsch-Plan) az a kis csata, mely ma reggel a pecze-szőlősi országúton a menetelő bakák és egy szekér közt kifejlődött, mégis nagy sebesüléssel végződött. Egy hájói ember jött szembe szekéren a nagy gyakorlatra induló katonákkal, mire lovai megbokrosodtak s egyenest nekivitték a menet-oszlopnak. A roham a szekérre és tulajdonosára busan végződött. A lovakat megfékeztek ugyan a bakák, de addig a gazda kiesett a szekérből, a szekérnek minden bordája összetört, a gazdának sem valamennyi oldalcsontja maradt épen. Ugy viték be a bakák Hájóba félholtan, még a nevét sem tudta a szerencsétlen megmondani.

* **Felügyelő a színháznál.** Az új színháznál gondoskodni kell a városnak egy felügyelőről, aki állandóan gondozza az épületet s azokat a felszereléseket, amelyek a város tulajdonai lesznek. Egyelőre azonban csak ideiglenesen alkalmazzák a színház felügyelőt, mert egy szabályzatot dolgoznak ki, a melyben körvonalozva lesz a felügyelő teendője.

* **Csak Kanadába ne!** Klein Mór nagyvárad-i illetőségű izraelita vallású, magyar honpolgár, nős, 6 gyermek apja, ebbeli minőségében sikkasztott és megugrott, amint már sokszor megtörtént. Csakhogy Klein Mór ur vagy nem olvas újságot, vagy elfelejtette vallásbeli állapotát, mert máskülönben tudta volna, hogy Kanadába jelenleg a zsidó születési bizonyítvány nem jó ajánló levél. Klein ur tehát elhatározta, hogy Kanadába megy, s csak Brémában tudta meg, hogy oda neki tilos a bemenet. Mig ezen Brémában csudálkozott, itthon több rendbeli feljelentés érkezett ellene, Gerő kapitány rögtön táviratozott utána, s a vége az lett, hogy Klein Mór elfogták. Pedig éppen akkor határozta el, hogy ha már Kanadába nem mehet, megy Amerikába. Milyen kár, hogy nem egy órával előbb határozott!

* **Az eucharisztikus kongresszus elnöke.** A katolikus nagygyűléssel kapcsolatban tartandó országos eucharisztikus kongresszus elnökségét Mailáth Gusztáv gróf erdélyi püspök elfogadta s ő fogja vezetni a kongresszus tanácskozásait. A gyűlésnek egyik előadója pedig dr. Fischer Colbrie Ágost esztergomi kanonok, augusztineumi igazgató lesz.

Öngyilkos magánzó.

Budapest, aug. 7.

A csöndes Rottenbiller-utcának ma délelőtt szenzációja volt. Egy nyugalomba vonult ügyvéd föbe lötte magát s szörnyet halt. Az esetről a következőket jelentjük:

A Rottenbiller-utca 3 sz. alatt levő ház első emeletén levő lakást ez év május elsején kibérelte dr. Podless János szegedi születésű 51 éves magánzó, a ki azelőtt a vidéken foly

tatott ügyvédi gyakorlatot. Mint beteges ember hagyta félbe az ügyvédséget s mint jómódu aggregény töltötte napjait. Nővére *Hoffmann* József vasbutorgyáros felesége a Rottenbillert utca 9. sz. alatt levő házban lakik s hogy közelében lehessen, két év előtt a Rottenbillert utca 4. sz. a. bérelt lakást, ahonnan azután átköltözött mostani lakásába. Mint aggregény gazdaasszonyt tartott s ez látta el az öreg urat. Ma reggel 9 óra tájban behívatta gazdaasszonyát: *Fehér* Ilonát azzal, hogy menjen el a vásárcsarnokba s szokása ellenére csirkéket süssön ebédre a borjuszélet helyett. A takarítónő el is ment s bevásárolta a mondottakat s úgy fél 11 óra felé tért vissza a lakásra. — Mig ő oda volt, a házmesternét elküldte Hoffmann butorgyárhoz, hogy onnan egy inast küldjön, a ki majd egy levelet visz el. A fiu megjött s az öreg ur átadta neki a levelet, a melyet sógorának czimezett.

A takarítónő a butorgyárossal egyidőben érkezett a lakáshoz, amelynek ajtaja azonban *be volt zárva*. Hoffmann tudta a szerencsétlenséget, mert *Podlesz* értesítette őt a levélben öngyilkosságáról, amiért is *betörtelte az ajtót* s behatolt a lakásba.

Rómes látvány tárult eléjük. *Podlesz* a hálószoba szőnyegén feküdt, *arczsal a padlónak, óriási vértócsa közepelle*, mellette a kilencz milliméteres revolverrel. Rögtön orvost hívtak, értesítették a mentőket is, de természetesen minden fáradság hiába való volt — az ügyvéd meghalt.

Podlesz valószínűleg bőrrel bevont karoszekéken ülve lőtte a gyilkos golyót a szájába, mely *koponyája tetején jött ki* s úgy bukott a padlóra.

A szerencsétlen ember végrendeletet s egy a rokonságához intézett levelet hagyott hátra, a melynek borítékán csak e két szó volt olvasható: *»Isten veletek!«*

Az öreg ur, mint mondják, gyógyíthatatlan betegségben szenvedett s ez adta kezébe a gyilkoló szerszámot.

Természetesen a ház előtt óriási tömeg verődött össze, a melyet a közeli lovasrendőrök szorítottak vissza. *Podlesz* holttestét délben szállították a benczoló intézetbe, a mire azután a tömeg is eloszlott.

Kinai háboru.

A háboru mai állásáról a következő *táv-irataink* szólnak:

Menekülő orosz hivatalnokok.

Pétervár, aug. 7. (Saját tud. távir.) Khabarovszkából jelentik 3-iki kelettel: Khabrinból és a kínai északi vasút mentén lévő más községekből a hatóságok intézkedésére gőzhajókon ide jöttek a vasút hivatalnokai és munkásai családjaikkal egyetemben, összesen körülbelül 6000 személy, köztük 44 sebesült és 35 beteg. A főkormányzó bizottságot küldött ki élelmezésükre és elszállásolásukra. A kínai vasút igazgatósága 5000 rubelt adott a célra, hogy betegek és sebesültek ápolására ambulanciát létesítsenek és építsenek. A betegeket és sebesülteket katonai kórházakban helyezték el.

A követek igen jól vannak (?)

London, aug. 7. (Saját tud. távirata.) Az alsóház tegnapi ülésén *Brodrick* parlamenti államtitkár felolvasta a cungli-

jámennek egy július 30-án kelt táviratát, a melyet a kínai követ adott át s a mely ezt mondja: *Az idegen követek mind jól vannak*. Ismétlen élelmiszereket szállítottak nekik. Az idegen követek nagyon *barátságosan érintkeznek a kínai hatóságokkal*. A követeknek fedezet alatt Tiencinbe való átkísérése dolgában a tárgyalások sikeres befejezését reméljük, de az ellenségeskedésnek Tiencinben való megújulása miatt a követeknek szóló sifferes táviratnak továbbítását nem tartjuk kívánatosnak. *Brodrick* azonkívül felolvasta a tiencini angol konzulnak egy e hó 4-én kelt táviratát, a mely szerint az odaváló japán konzul augusztus 1-ig terjedő híreket kapott a japán követségtől. A konzul távirata egyuttal azt jelenti, hogy a szövetséges hadak augusztus 4-én megkezdték előnyomulásukat.

Hirek Sanghaiból.

London, aug. 7. (Saját tud. távirata.)

A Daily Mail jelenti Sanghaiból tegnapi kelettel: Az itteni angol konzulátus védelmére tábori ágyukat szállítottak partra. — A Times jelenti Sanghaiból tegnapi kelettel: E hó 2-án rendelet jelent meg, a mely közhírré teszi, hogy az idegen kereskedők és hittérítők nem felelősek az északi zavargásokért és megparancsolja, hogy a benszült keresztényeket oltalomba részesítsék.

A szövetségesek veresége.

Washington, aug. 7. (Saját tud. távir.)

A Yorktown hadihajó Taussig nevű kapitánya Csifuból mai kelettel ezt táviratozza: A Fame brit torpedó zuzó hajóról nem hivatalosan jelentik, hogy vasárnap hajnali 3 órától féltizenegy óráig Peicang mellett *csata volt, melyben a szövetségeseknek 1200 halottjuk és sebesültjük volt*, többnyire oroszok és japánok; végül a kínaiak visszavonultak.

Li-Hung-Csang él.

London, augusztus 7. (Saj. tud. távir.)

A Reuter-ügynökség jelenti Sanghaiból tegnapi kelettel: Li-Hung-Csang öngyilkosságának a hírért nem erősítik meg.

Segély kell Kinában.

London, aug. 7. (Saját tud. távirata.)

A Yournal azon távirati értesítést vette, hogy a Kinában levő angol tengeri csapatok paroncsnoka, Unger pekingi tábornok megkereste a kormányt. A táviratban az van:

— Ha egyáltalában segíthettek, jertek segíteni. Nagy szükség van a segélyre.

EGYESÜLETEK

A magyar protestáns irodalmi társaság szept. 18 és 19-én *Pozsonyban* tartja ez idei közgyűlését. Kiváló érdekességet ad a gyűlésnek az, hogy szerepelni fognak annak tárgysorozatán *Hegedüs* Sándor kereskedelemügyi miniszter és *Ritók* Zsigmond, a nagyváradi kir. tábla elnöke. A nagygyűlés a következő tárgyakkal foglalkozik:

1. Elnöki megnyitó. *Gyurátz* Ferencz superintendens, a társaság lelkes elnöke. 2. A társaság üdvözlése a felkért diszelnökök által és pedig a dunáninneni evang. egyházkerület részéről: dr. *Baltik* Frigyes superintendens; a

Pozsony városi evang. gyülekezet részéről: *Günther* M. Vilmos kir. tanácsos, egyházfelügyelő által. Válaszol: *Hegedüs* Sándor v. b. t., kereskedelemügyi miniszter a társaság világi elnöke. 3. Titkári jelentés. *Szóts* Farkas budapesti theol. tanár, a társaság titkára. 4. Felolvasás. »Egyesületi tevékenység az egyházban.« *Ritók* Zsigmond nagyváradi kir. táblai elnök. 5. Felolvasás. »Bél Mátyás.« *Markusovszky* Sámuel pozsonyi lyczeumi igazgató. 6. Elnöki zárószó. *Hegedüs* Sándor világi elnök.

Ugyan mit szólnának hozzá a Magyar Szónál, ha a Szent István-társulat közgyűlésén pedig *Szell* Kálmán vagy *Wlassics* Gyula elnökölne és beszélnének? (Semmit; mert ma az ilyesmi egyszerűen elképzelhetlen.)

MULATSAG.

A Réti Népkör tánczestélye. A Réti Népkör augusztus 5-re hirdetett tánczestélye elmaradt s a jövő vasárnap, augusztus 11-én lesz megtartva.

REGÉNY-CSARNOK.

Balny város titka.

Regény.

Francziából fordította: K-ő.

14.

— Valóban le vagyok kötelezve . . .
— Nekem feltűnt a vizsgálat alatt az ön passzív magatartása és hallgatagsága. Mi volt ennek az oka?

— Nem más, mint, hogy önnek határozott véleménye volt a büntett felől, én pedig nem tartottam időszerűnek a magam véleményének nyilvánítását.

— Szóval nem osztózik nézetemben?

— Nem.

— Nem hiszi, hogy Dubreuil a bűnös?

— Nem hiszem.

— De hiszen a bizonyítékok kétséghonthatlanok!

— Az igaz.

— Mi kell hát még egyéb.

— Legkevésbé sem vagyok meggyőződve a dologról.

— Van talán más gyanuja?

— Sajnos nincs.

— Hát mondja csak kedves Frémont ur, az én helyemben másként tett volna ön, mikor Dubreuil megtagadott minden felvilágosítást?

— Nem tudom.

— De legyen nyugodt. Ha Dubreuil ártatlan, be fogja bizonyítani. Beszélni fog akkor, ha . . .

— Kétkedem benne.

— Pedig nincs más megoldás. Örökké nem maradhat ez a dolog homályban.

— Bár ugy lenne, de nem remélem.

— Meglátja, a jövő nekem ad majd igazat. De beszéljünk csak egy kicsit Ledoux urról. Milyen ember volt az?

— Ledoux egy ritka becsületes és tisztességes ember volt. Irodája egyike a legjobbknak az egész kerületben.

— Hát mint magán ember?

— A lehető leggyöngédebb, legfigyelme- sebb családapa volt. Kissé komor kedélyhangulatát a túlfeszített munka és mérhetetlen pénzvágya okozták, a ki azonban multját ismeri, nem tarthatja ezt megmagyarázhatatlannak.

Ledoux szülei szegény földmives parasz- tok voltak, kik egyebet sem tettek, mint folytonosan dolgoztak, mert egyetlen fiukból urat akartak nevelni. A falusi iskolát kijárva, kolé- giumba küldték, honnan ő csak szünetidőre ment haza atyja szegényes házába. A fiatal Ledoux ekközben mindjobban kezdte érezni szülei műveltségének hiányát s szinte szégyelte magát, ha néha vásár alkalmával meglátogatták a kollégiumban; atyja óriási sapkával, anyja

pedig hóna alatt elválhatlan vastag veres esernyőjével, mely az egész városban guny tárgyát képezte.

Elhatározta tehát Ledoux, hogy 5 nem fog gyermekeinek szegényére válni s ekkor ébredt benne az az erős meggazdagodási vágy, mely egész életén át nem hagyta el egy percze sem.

(Folyt. köv.)

Közönség köre.

Köszönet-nyilvánítás.

Mindazon jó barátok és ismerősöknek, kik egyetlen és felejtethetlen *Maczusunk* elhunytá alkalmából részvétük és vigasztaló szavukkal el nem évülő bánatunkat enyhíteni igyekeztek, ez uton mondunk hálás köszönetet.

Nagyvárad, 1900. augusztus 7.

A Hantke-család.

TAVIRATOK.

Molnár apát visszalépése.

Komárom, aug. 7. (Saj. tud. távir.) *Molnár* János apát lemondott a jelöltségről. Hír szerint utódja *Kucsera* János fővárosi káplán lesz, aki volt már rövidebb ideig a komáromi plebánián.

Anarkisták Ausztriában.

Trieszt, aug. 7. (Saját tud. távir.) Nagy csődület támadt itt egy téren ma. Egy pinczér és egy lakatos legény hangosan éltették az anarkiát, s helyeslőleg nyilatkoztak Umberto meggyilkolásáról. Mindkettő nagyon gyanus.

Összedarabolt öregasszony.

Arad, aug. 7. (Saját tud. távir.) Borzalmas gyilkosság derült itt ki: *Pumás Györgyné* agyonverte és összeszurkálta özv. *Jumlingné* 60 éves öreg asszonyt, mert ez nem engedte, hogy *Pumásné* a szeretője legyen az ő fia. A holttestet aztán zsákba kötve bedobták az élővíz csatornába. A fiatal ember azonban nem tudta, hogy mit dobtak a vízbe s elbeszélte a gazdájának az egész dolgot. Így halászták ki a szegény öreg nő holttestét. A kegyetlen asszonyt elfogták.

Bresci megtört.

Menza, aug. 7. (Saját tud. távirata.) *Bresci* mai kihallgatása alkalmával kérte a vizsgálóbíró, hogy vegyék le róla a kényszerzubbonyt. A vizsgálóbíró ezt csak az esetben volt hajlandó megengedni, ha *Bresci* töredelmesen bevall mindent. **Bresci erre megnevezte büntársait,** de nevüket még titokban tartják.

Harcz anarkisták és rendőrök között.

Róma, augusztus 7. (Saját tud. távir.) Anarkisták és rendőrök között véres összeütközés volt Termiben. 5 anarkistát letartóztattak, de a dulakodás közben a rendőrök agyonszurkáltak tőrrel egyet, egy másik pedig élet-halál között lebeg.

A búr csapaterről.

Budapest, aug. 7. (Saját tud. távir.) Pretóriából érkezett sürgönyök szerint *Spring* angol tábornokot nagyon szorongatják a búr csapatok. A legújabb elfoglalt területen igen gazdag kőszénbányák vannak. Harismyth megradta magát, igen heves küzdelem után. Perugstont felmentették.

Szerb-török szerződés.

Konstantinápoly, aug. 7. (Saj. tud. távir.) Mijalovics szerb követ tegnap értesítette a portát, hogy az új szerb kormánytól azt az utasítást kapta, hogy azonnal kezdje meg a tárgyalásokat a portával végleges kereskedelmi szerződés kötése végett. A követet utasították, hogy a tárgyalásokat maga vezesse.

Hamburg a pestis ellen.

Hamburg, aug. 7. (Saját tud. távir.) Arról az állítólagos pestisgyanus esetről, a melyről a lapok hírt adtak, ezt írja a Hamburgische Börsenhalle: A fertőző betegségek behurczolásának megakadályozására szervezett egészségügyi kikötővizsgálat alkalmával július 15-én egy hajón egy embert találtak, a ki látszólag tifuszban szenvedett. A beteget a köz-kórházba vitték. Augusztus 4-én olyan tünetek mutatkoztak, a melyek azt a gyanut keltették, hogy közveszélyes betegség lehet a dologban, a miért is a beteget az óvórendszabályok szigorú megtartásával az eppendorfi kórház járványosztályában elszigetelték és egyidejűleg mindazokat az embereket, a kik a beteggel érintkeztek, orvosi megfigyelés végett az eppendorfi barakkokba vitték.

Elhalt szocziálista vezér.

Berlin, augusztus 7. (Saját tud. távir.) *Liebknecht* Vilmos híres szocziáldemokrata író és agitátor, birodalmi képviselő ma reggel szívszélhűdésben hirtelen elhunyt. Liebknecht 74-ik évében járt. 1826 márcz. 20-én született. Ő volt Németországban a szocziáldemokrácia legelső képviselője. Izgatások miatt fogházbüntetést is szenvedett. Bebel-lel együtt erős harcokat vívott Bismarckal szemben is. Legutóbb 1895-ben a boroszlói kongresszuson tartott felségsértő beszédjéért négy havi fogságra ítélték.

Anarkisták a szultán ellen.

Konstantinápoly, aug. 7. (Saját tud. távirata) Az utcákon az anarkisták plakátokat ragasztottak a házakra, melyben a *szultán ellen készülő merényletet* adják hírül.

Valette szabadlában.

Páris, aug. 7. (Saj. tud. távir.) A lapok jelentése szerint a letartóztatott Valette anarkistát néhány nap mulva valószínűleg szabadon bocsátják, Salson merényletében való bűnrészesége nem bizonyult be.

SZERKESZTOI POSTA.

Z. J. (Helyben.) Már csak inkább maradjon életben, hogy sem ilyen búcsúverseket írjon számunkra. Hügyje el, jobban fog örülni neki ő is, meg mi is.

KÖZGAZDASÁG.

Egy hektoliter bor egy szőlőtőről.

A bibliában meg van írva, hogy Anak fiai, kiket Mózes Kanaán földjének megszemlészésére küldött, olyan nagy szőlőfürtöt találtak az Eskot völgyében, hogy rudra akasztva ketten alig bírták hazavinni a vállukon. Erre emlékeztet az az óriási szőlőtő, melyről Kunszt János a következőket közli a Bor. Lapokban: »1899 évi október 13-án idős Vitális József lónyabányai földbirtokos meghitt szüretre. Lónyabánya hegyektől borított kis falu, Losonctól a vasuton félóránnyira. Megérkezvén nagy meglepetés várokozott reám. Az ut felől a ház előtt levő, talán nem is egy méter széles, azonban 15—18 méter hosszú kertben vagy öt szőlőtő van. — Ezek között a negyedik mintegy huszonkétéves, a föld színe felett, látszik, hogy lefűrészelték, mert valamikor elfagyott, azonban a törül öt oly hajtást növesztett, melyek egészen a háztetőig tíz méter szélességben terjeszkednek szét. — Erről az egy tőkéről, az ez évi szüreten 2242 fürt szőlőt metszettek le, három fürt még rajta maradt, véletlenül, vagy észre sem vették — s az összesen 142 kilót nyomott és egy hektoliter bort szűrtek belőle.«

Nagyváradí hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradí piaczon 1899. aug. hó 7-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 13.40—12.80. Kétszeres buza 11.30—10.80. Rozs 11.40—10.80. Arpa 10.80—9.60. Zab 9.40—9.—. Tengeri: 13.20—13.—. Borsó 34.—. Lencse 36.—. Bab 14.—. Köleskása 24.50. Burgonya 7.80. 100 kiló lángliszt 25.—. zsemlyeliszt 24.—. fehérkenyér liszt 23.—, barnakenyér liszt 20.—. széna fuvarral 4.—, szalma 1.—. Szalonna 106.—, 6 kiló zsup-szalma —16, 150 dkg alom-szalma —10. 1 köbm. bükkfa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.86. Lámpaolaj —.82. 1 liter ó-bor 1.20. Új-bor —.80. Pálinka —.72. Szilva-pálinka 1.80. Szesz 2.—. 1 mm. kőszó 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszt. fagyú 72.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 64.—, új bor 42.—, mész 2.10, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.—, kendermag 24.—. köles 16.—. repeze 24.—, dió 56.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 44.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalonna 1.12, sertéshus 1.—4, juh-hus 64, veres hagyma 16, fog-hagyma 38, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 18. Egy liter kőolaj 40, mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1899. évi aug. hó 7-ről. Tiszta buza körülbelül 1900 hltr, kétszeres buza 500 hltr, rozs 800 hltr, árpa 650 hkl. zab 550 hltr, tengeri 300 hltr, burgonya 500 hltr. Lásas jószágok: Hizott sertés mintegy 130 drb, félhizott 210, sovány 270, süldő 430, malacz 650, hizott marha 17, jármás ökör 430 fejős tehén 240, borju 210, bivaly 13, juh és kecske 46, ló 501.

Marha ártáblázat 1899. aug. hó 7-ről. Egy pár első rendű jármás ökör 650—720, egy pár második rendű jármás ökör 500—640, egy pár harmadrendű jármás ökör 280—480, 1 drb fejős tehén 100—250. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 156—236. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 124—190. 2 drb. veres borju 24—50, 1 drb. fél éves borju 38—48, 1 drb egy éves borju 50—78, két éves borju 72—176. 1 drb hizott sertés 86—140, 3 pár fél éves 30—38, 1 pár egy éves sertés, 42—68, 1 pár két éves sertés 64—140. 1 drb igás ló 160—320, 1 pár ökbőr 40—52, 1 pár tehénbőr 28—36. 1 pár bojubőr 10—20, 1 pár lóbor 8—22.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

	Budapest, aug. 7.	
Osztrák hitel	—	664.—
Magyar hitel	—	685.50
Allamvasut	—	660.—
Rimamurányi	—	517.—
Magyar jelzálog	—	424.—
Salgótarjáni	—	—
Wagon-kölcsön	—	—

Határidők.

	Budapest, aug. 7.	
Buza októberre	—	7.82
Buza júniusra	—	8.14
Tengeri	—	6.29
Rozs okt.	—	7.03
Zab okt.	—	5.34
Káposzta, repace, aug.	—	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. aug. 7-én.

Magyar aranyjárdék 4%	96.25
Magyar koronajárdék	90.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ¹⁰ / ₁₀₀	100.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 ¹⁰ / ₁₀₀	99.60
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	97.59
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	91.—
Italmérési jog megváltási kötvény	98.10
Horvát-szlavónföldtehermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyeresémi-sorsjegy-kölcsön	158.50
Tiszaszabályozás szezedi sorsjegyek kölcsön	138.75
Osztrák járadék papírban	97.55
Osztrák járadék ezüstben	97.10
Osztrák járadék aranyban	96.25
Osztrák korona járadék	96.75
Osztrák államsorsjegyek	134.25
Osztrák magyar bankrészvény	17.10
Magyar hitelbankrészvény	685.—
Osztrák hitelintézet részvény	665.50
Párisi vista	96.60
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	19.33
Németbirodalmi márka	118.45
London vista	243.—
20 márkás arany	23.67

Nagyvárad város tanácsának jog és gazdaságügyi osztályától

Árlejtési és árverési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsának 7124, 7574, 7575, 1579 és 7580/1900. számú végzése folytán f. évi augusztus hó 30-ik napján délelőtt 10 órakor a városház nagytermében árlejtés, illetve árverés fog tartatni a következő vállalatokra, illetve bérletre.

I. Vállalatok:

1. A város részére 1901 évben szükséges, petroleum szállítása; bánatpénzt 600 korona.
2. A város részére 1901 évben szükséges gyertya szállítás; bánatpénz 400 korona.
3. A város részére 1901, 1902 és 1903 években szükséges tiszta cserfa fűtési anyag szállítása; bánatpénz 1000 korona.
4. A város részére 1901, 1902 és 1903 években szükséges nyomtatványok készítése és szállítása; bánatpénz 1000 korona.

Az 1., 2., és 3. tétel a'atti vállalatoknál vállalati feltételekkel a jelenleg érvényben levő szerződés feltételei, kikiáltási árukul pedig az ugyanezen szerződésekben foglalt szállítási árak szolgálnak, mindazonáltal oly körülírással, hogy a szállítandó petroleum és gyertyának a szerződésben megjelölttel azonosnak vagy azonos jó minőségűnek kell lenni, minek elbírálása végett az ajánlatokhoz minták csatolandók; továbbá, hogy a város közönsége fenntartja a jogot arra nézve, hogy a beszállítandó tüzfát vállalkozó költségére maga öleztethesse.

A 4 tétel alatti vállalatra nézve feltételekül a város tanácsának 22131/897 számú végzésével elfogadott árlejtési feltételek s a törvényhatósági bizottság 13/834—898 számú határozatával elfogadott egységárjegyzék szolgálnak.

Ugyanezen tétel alatti vállalatra nézve még megjegyeztetik, hogy ezen vállalatot csakis helybeli bejegyzett cégek nyerhetik el.

II. Bérlet.

A város tulajdonát képező »Fekete Sas« szálloda épületnek a Szent László-tér felőli részében levő s jelenleg Kolliner D. és fia cég által bérelt 3. számú bolthelyiség; kikiáltási ára 1694 korona évi bér, ezen bérletből a városra hártható adó, illeték, s a jelenleg érvényben levő szerződés egyéb feltételeinek betartása. — Ezen bérlet helyiségre 1900. évi november 1, vagy 1901 évi május hó 1-től kezdődő bérleti kötelezettséggel lehet ajánlatot tenni s ajánlattevő a bérletnek általa választott kezdő idő pontját ajánlatában világosan kitenni köteles. — Bánatpénzül 500 korona teendő le.

Ugy a fentebbi vállalatokra, mint a most jelzett bérletre ajánlatot — melyhez egyszersmind a kívánt bánatpénz is készpénzben, óvadékképes értékpapírokban, vagy a városi pénztár által kiállított letéti nyugtában csatolandó — alulírott kezéhez 1900 évi augusztus hó 30-ik napjának d. e. 10 órájáig lehet beadni, mikor is azok felbontatni s elbíraltatni fognak.

Azon körülményt, hogy ajánlattevő a feltételeket, egységárjegyzéket, jelen hirdetményt, mely okmányok alulírott hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők — ismeri s magára nézve kötelezőknek elfogadja, a zárt ajánlatokban világosan kifejezni köteles.

Ajánlattevőt tett ajánlata azonnal, ellenben Nagyvárad városát csakis a törvényhatósági bizottság vonatkozó határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi.

Nagyvárad, 1900 augusztus hó 6-ikán.

Komlóssy József,

tanácsnok, mint az árverelési küldöttség elnöke.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1900. évi május 1-től.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.							Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.							Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.									
	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.		V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.
Budapest ind.	6 50	8 30	1 55	5 45	9 15	—	Kolozsvár ind.	—	5 23	7 —	12 32	6 13	11 01	—	—	—	P.-Ladány ind.	4 06	1 24	5 35	10 53	2 29	6 08
Rákos >	7 02	8 51	2 08	6 06	9 28	—	Jegenye >	—	6 11	7 59	1 14	7 16	—	—	—	—	Debreczen >	5 14	2 33	6 26	11 44	3 36	7 41
Ujszász >	8 28	10 59	3 32	8 40	10 56	—	B.-Hunyad >	—	6 40	8 37	1 44	7 55	12 20	—	—	—	Érmihályfalva érk.	6 35	3 57	—	1 —	4 58	—
Szolnok >	9 07	11 31	3 56	9 27	11 19	—	Csucsá >	3 25	7 09	9 19	2 15	8 37	12 52	—	—	—	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Szajol >	9 21	11 50	4 09	9 46	11 33	—	Rév >	5 26	7 47	10 08	3 01	9 32	1 34	—	—	—	Érmihályfalva ind. 6 36 11 17 3 14 5 27 9 14 —						
P.-Ladány >	10 43	2 —	5 28	11 53	12 55	4 54	Élesd >	5 54	7 59	10 25	3 15	9 49	1 48	—	—	—	Debreczen > 7 51 12 36 4 16 7 10 10 27 9 01						
Báránd >	—	2 12	—	12 07	—	5 11	Mező-Telegd >	6 21	8 11	10 42	3 28	10 07	2 01	—	—	—	P.-Ladány érk. — 1 45 5 03 8 40 11 28 9 48						
Sáp >	—	2 27	5 48	12 24	—	5 32	F.-Vásárhely >	6 49	—	11 01	—	10 27	—	—	—	—	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés—Debreczen—Nagy-Léta.						
B.-Ujfalva >	11 18	2 47	6 03	12 46	1 33	5 58	Várad-Velence >	7 02	8 32	11 10	—	10 37	2 25	—	—	—	Debreczen i. 8 35 4 31 Nagy-Léta-Vértés ind. 5 25 1 05						
M.-Peterd >	—	3 —	—	1 —	—	6 15	Nagyvárad érk.	7 16	8 38	11 17	3 57	10 44	2 31	—	—	—	Sáránd > 9 28 5 16 Vértés ind. — — —						
M.-Keresztes >	—	3 12	—	1 14	—	6 31	Nagyvárad ind.	2 22	8 43	11 36	4 10	11 04	2 38	—	—	—	H.-Bagos > 9 41 5 26 M.-Pályi > 5 47 1 30						
Bors >	—	3 25	—	1 28	—	6 50	Püspöki >	2 36	8 52	11 47	—	11 14	—	—	—	—	H.-Pályi > 10 05 5 48 H.-Pályi > 6 03 1 48						
Püspöki >	11 48	3 32	—	1 36	—	7 02	Bors >	2 47	—	11 54	—	11 22	—	—	—	—	M.-Pályi > 10 20 5 59 H.-Bagos > 6 18 2 05						
Nagyvárad érk.	11 56	3 42	6 39	1 48	2 11	7 16	Mező keresztés >	3 12	—	12 05	—	11 37	—	—	—	—	N.-Léta-Vértés érk. 10 43 6 18 Debreczen é. 7 18 3 13						
Nagyvárad ind.	12 16	3 58	6 46	2 06	2 13	12 25	Mező-Peterd >	3 30	—	12 17	—	11 50	—	—	—	—	Sáránd—Derecske, Derecske—Sáránd.						
V.-Velence >	—	4 05	—	2 30	2 25	12 32	B.-Ujfalva >	4 07	9 23	12 29	4 50	12 05	3 18	—	—	—	Sáránd ind. 9 38 5 26 Derecske ind. 6 00 1 49						
F.-Vásárhely >	—	4 16	—	2 41	—	12 45	Sáp >	4 39	9 38	12 47	—	12 25	—	—	—	—	Derecske érk. 9 57 5 45 Sáránd érk. 6 20 2 09						
M.-Telegd >	12 48	4 38	7 15	3 03	2 50	1 12	Báránd >	5 01	—	1 01	—	12 41	—	—	—	—							
Élesd >	1 02	4 56	7 28	3 21	3 04	1 37	P.-Ladány >	5 17	10 06	1 34	5 40	1 19	4 03	—	—	—							
Rév >	1 26	5 20	7 50	3 45	3 26	2 10	Szajol >	—	11 21	3 08	6 59	3 04	5 19	—	—	—							
Csucsá >	2 16	6 31	8 37	4 53	4 16	3 49	Szolnok >	—	11 44	3 35	7 32	3 37	5 39	—	—	—							
B.-Hunyad >	2 49	7 16	9 08	5 32	4 52	4 48	Ujszász >	—	12 03	3 58	7 50	4 05	5 58	—	—	—							
Jegenye >	3 15	7 49	9 33	5 01	—	5 34	Rákos >	—	1 37	6 03	9 28	6 52	7 38	—	—	—							
Kolozsvár érk.	3 50	8 33	10 08	6 59	5 55	7 40	Budapest érk.	—	1 50	6 20	9 40	7 10	7 50	—	—	—							